

بررسی فرآیند طبقه بندی مالیات سبز در ابزار های زیست محیطی، در راستای رسیدن به توسعه پایدار

جواد رسمی^۱

زهرا عابدی^{*}

abedi2015@yahoo.com

مصطفی پناهی^۳

یگانه موسوی جهرمی^۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۶/۳۰

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۰/۴

چکیده

زمینه و هدف: یکی از چالش‌های فرا روی دولت‌ها در قرن اخیر بحران‌های زیست محیطی مانند افزایش دما، تغییرات اقلیمی، آلودگی های زیست محیطی، از بین رفتن گونه های گیاهی و جانوری و... می باشد. دولت‌های اروپایی و آمریکای شمالی یا ژاپن اغلب از قوانین و ابزارهای مالی سبز برای پیشبرد سیاست‌های حفظ محیط زیست خود بهره می‌برند.

روش بررسی: در این پژوهش محقق در گام نخست با استفاده از رویکرد تحلیل خبرگی با استفاده از روش دلفی فازی معیارها و الگوهای موثر بر روی مالیات سبز را شناسایی نموده و پس از غربالگری الگوهای اجرایی را معرفی خواهد نمود. در گام دوم با استفاده از تئوری علی روش دیمتل در محیط ارزیابی فازی (بدلیل دقت بالای رویکرد روش فازی این رویکرد در تحلیل‌ها استفاده شده است) به ارزیابی رواداشتی الگوهای اجرایی نسبت به یکدیگر اقدام خواهد شد. در نهایت الگوی اجرایی همبستگی ارائه می‌شود. الگوی تحلیل شبکه فازی که رویکردی جامع نگرانه به مساله محیط باز مالیات سبز می‌باشد الگوهای شناسایی شده را طبقه‌بندی و گردبندی خواهد نمود.

یافته ها: این مطالعه با استفاده از روش تحلیلی و کتابخانه‌ای نشان می‌دهد مالیات به عنوان یکی از ابزارهای سیاست مالی، در رشد و توسعه پایدار و تامین عدالت اجتماعی نقش مهمی ایفا می‌کند. هدف اصلی این پژوهش بررسی فرآیند طبقه بندی مالیات سبز در ابزار های زیست محیطی، در راستای رسیدن به توسعه پایدار می باشد.

بحث و نتیجه گیری: ایران می‌تواند با طراحی و اجرای مالیات سبز (مالیات‌های زیست محیطی) به عنوان یکی از پایه‌های مالیاتی رایج در کشورهای منطقه، سهم درآمدهای مالیاتی خود را افزایش و تاثیر مثبتی در کیفیت محیط زیست بر جای بگذارد.

واژه‌های کلیدی: مالیات سبز، ابزارهای زیست محیطی، توسعه پایدار.

۱- دانشجوی دکتری اقتصاد محیط زیست، دانشکده منابع طبیعی و محیط زیست، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
۲- استادیار رشته اقتصاد محیط زیست، دانشکده منابع طبیعی و محیط زیست، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. * (مسئول مکاتبات)

۳- استادیار رشته اقتصاد محیط زیست، دانشکده منابع طبیعی و محیط زیست، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۴- استاد دانشگاه پیام نور.

Investigating the classification process of green tax in environmental instruments, in order to achieve sustainable development

Javad Rasmi¹

Zahra Abedi^{2*}

abedi2015@yahoo.com

Mostafa Panahi³

Yegane Mosavi Jahromi⁴

Admission Date: September 21, 2022

Date Received: December 25, 2021

Abstract

Background and Objective: One of the challenges faced by governments in the last century is environmental crises such as temperature increase, climate changes, environmental pollution, loss of plant and animal species, etc. European and North American or Japanese governments often use green finance laws and instruments to advance their environmental protection policies.

Material and Methodology: In this research, in the first step, the researcher will identify the effective criteria and models on the green tax by using the expert analysis approach using the fuzzy Delphi method, and after screening, he will introduce the implementation models. In the second step, by using the causal theory of the Dimtel method in the fuzzy evaluation environment (due to the high precision of the fuzzy method approach, this approach has been used in the analysis), the tolerance evaluation of the executive models will be carried out. Finally, the correlation executive model will be presented. The fuzzy network analysis model, which is a comprehensive approach to the green tax open environment problem, will classify and grade the identified patterns.

Findings: Using analytical and library methods, this study shows that tax, as one of the financial policy tools, plays an important role in sustainable growth and development and ensuring social justice. The main goal of this research is to investigate the classification process of green tax in environmental instruments, in order to achieve sustainable development.

Discussion and conclusion: Iran can increase the share of its tax revenues and leave a positive impact on the quality of the environment by designing and implementing green tax (environmental taxes) as one of the common tax bases in the countries of the region.

Keywords: green tax, environmental tools, sustainable development.

¹ PhD student in Environmental Economics, Faculty of Natural Resources and Environment, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

²- Assistant Professor of Environmental Economics, Faculty of Natural Resources and Environment, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. * (*Corresponding Author*)

³- Assistant Professor of Environmental Economics, Faculty of Natural Resources and Environment, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

⁴- Professor of Payam Noor University.

مقدمه

دولت‌ها و سیاست‌گذاران با اعمال سیاست‌ها و برنامه‌های خودتلاش می‌کنند تا بر مشکلات به وجود آمده در حوزه محیط زیست فایق آیند و اثرات منفی و زیانبار مداخلات انسان بر محیط زیست را کاهش دهند (۱). یکی از راه‌های کنترل و کاهش تخریب زیست محیطی، استفاده از ابزارها و روش‌های اقتصادی نظیر مالیات بر فعالیت‌های مخرب محیط زیست می‌باشد. محیط زیست به عنوان بستر زندگی و فعالیت بشر همواره از جایگاه خاصی برخوردار بوده است (۲). از اینرو یکی از معضلات مهمی که همواره جامعه بشری بعد از شدت گرفتن روند صنعتی شدن جوامع با آن مواجه شده، تخریب محیط زیست هم از حیث از بین بردن منابع و هم از حیث نابودی بستر زندگی می‌باشد. از مهمترین تصمیماتی که در خصوص مقابله با این معضل از سوی اندیشمندان زیست محیطی و اقتصادی در نظر گرفته شده است، ارایه مالیات‌های زیست محیطی می‌باشد (۳). یک ایده‌ی اساسی برای مالیات سبز این است که تولید فقط باید با منفعت زیست محیطی همراه باشد. افزون بر این باید باعث بهبود کارایی و اشتغال شود که در اصطلاح این تأثیر را سود مضاعف می‌نامند (۴). در نتیجه دریافت این نوع مالیات از کارخانجات و کسانی که باعث آلودگی محیط زیست می‌شوند علاوه بر اینکه باعث کاهش آلودگی محیط زیست می‌شود، می‌تواند بعنوان یک منبع درآمدی برای دولت در این زمینه به حساب آید، از ظرفی جمع‌آوری این نوع مالیات باعث کاهش هزینه‌های زیست محیطی و ثبات اقتصادی نیز می‌گردد (۵).

مالیات زیست محیطی:

فعالیت‌های اقتصادی و به تبع آن رشد و توسعه‌ی اقتصادی، به‌خصوص در دهه‌های اخیر، بدون توجه به محدودیت‌های طبیعی، خسارات جبران‌ناپذیری به محیط زیست وارد کرده است (۶). از عوامل مؤثر در آلودگی محیط زیست، می‌توان به احتراق سوخت‌های فسیلی، ضایعات صنعتی، مواد رادیواکتیو، زباله شهری، حرارت، مواد شیمیایی و آلوده‌کننده‌های طبیعی اشاره کرد (۷). استفاده از این موارد، منجر به انتشار گازهای گلخانه‌ای و به تبع آن گرم شدن زمین، سوراخ شدن لایه‌ی ازن، باران‌های اسیدی، وارونگی هوا و از بین رفتن زیستگاه‌ها می‌شود (۸). این آلاینده‌ها

چون در گردش و جریان هستند، به مکان‌های گوناگون در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی منتقل می‌شوند. بدین جهت انتشار آلودگی به عنوان کالای منفی عمومی جهانی مطرح می‌شود. مالیات‌های زیست محیطی یا مالیات‌های سبز یکی از ابزارهای اقتصادی و بطور دقیق‌تر یکی از سیاست‌های مالی در حفظ و حراست از محیط زیست است که سال‌های طولانی است که در کشورهای مختلف از آن استفاده می‌شود (۹). از این رو هدف هر سیستم اقتصادی در هر جامعه‌ای، دستیابی به حداکثر رفاه اجتماعی است. در این رهگذر استفاده بهینه و کارا از منابع در طول زمان (حال و آینده) از اهمیت خاصی برخوردار می‌باشد. با اشاعه مفهوم توسعه پایدار حفاظت از محیط زیست و توجه به نیازها و شرایط زندگی نسل آینده، استفاده از هدفمند و کارا از منابع مفهوم جدیدی می‌یابد (۱۰). در این رهگذر استفاده از ابزارها و چارچوب‌های سیاستگذاری نوین که شرایط توسعه پایدار را مهیا می‌سازد پسندیده و مفید به نظر می‌رسد. لذا هر کشوری به منظور بهبود در ساختار اقتصادی و ثبات، نیازمند درآمدهای پایدار و دائمی است که می‌تواند موفقیت دولت را در برنامه‌ریزی و سیاستگذاری‌های بلندمدت افزایش دهد (۱۱). در بین انواع منابع دولت، مالیات به عنوان منبع دائمی و قابل پیش‌بینی همواره مورد توجه دولتمردان بوده است. اعمال مالیات هم به جهت کسب درآمد و هم به منظور ابزاری جهت سیاستگذاری آثار متفاوتی را براقصداد تحمیل می‌کند. این آثار که در اغلب موارد عدم کارایی را در نظام اقتصادی تشدید می‌نماید به دلیل پایداری و ثبات درآمدی در جهت تأمین منابع برای انجام وظایف دولت از نقطه‌نظر اقتصاددانان قابل توجیه است. مالیات‌ها علاوه بر وظیفه تأمین مالی دولت از جنبه‌های دیگری نیز دارای اهمیت می‌باشند (۱۲). مالیات‌ها یکی از ابزارهای اقتصادی دولت جهت دخالت در بازار در موقع لزوم و وسیله‌ای برای تأمین مالی دولت جهت نیل به دیگر اهداف مورد توجه جوامع بشری می‌باشند، زیرا دولت‌ها با هر ساختار سیاسی دارای سه هدف اصلی، ثبات اقتصادی، توزیع عادلانه درآمد و تخصیص بهینه منابع می‌باشند. مالیات‌ها از یکسو با توجه به اصابت مالیاتی بر شرایط توزیعی جامعه

تأثیرگذار هستند و از سوی دیگر، با جابجایی منابع از بازاری به بازار دیگر آثار تخصیصی به همراه دارند. از این رو، متخصصان اقتصاد همواره در پی شناسایی پایه‌هایی از مالیات هستند که کمترین عدم کارایی را به جامعه تحمیل کند. بین انواع مالیات‌ها تنها پایه مالیاتی که چنین ویژگی را دارد مالیات‌های محیط زیستی است. این پایه مالیاتی که بر انواع آلودگی‌های محیط زیستی اعمال می‌شود نه تنها کارایی را خدشه‌دار نمی‌کند بلکه به دلیل کاهش هزینه‌های ناشی از آلودگی فایده اجتماعی را نیز افزایش می‌دهد (۱۳).

پیشینه تحقیق:

سیبرز و همکاران (۲۰۱۹) اذعان داشتند که در حالی که مالیات کربن منجر به کاهش سود می‌شود، شرکت‌ها می‌توانند به ارزیابی مبلغ اضافی برای بودجه سرمایه‌گذاری برای افزایش سود خود بپردازند. این نویسندگان، مدل پشتیبانی تصمیم‌گیری ارائه دادند که می‌تواند به شرکت‌ها و سیاست مالیات اختصاص دولت برای دستیابی به هدف توسعه محیط زیست کمک کند. از آنجا که ارزش سود شرکت بر اساس سطح مالیات و گزینه‌های سرمایه‌گذاری آن مشخص می‌شود، سیاست مالیات دولت دارای تأثیر مستقیمی بر سودآوری شرکت خواهد بود. سیاست‌های مالیات بالای کربن منجر به کاهش سود حاصل از شرکت‌ها و کاهش سرمایه‌گذاری‌ها می‌شود که به نوبه خود منجر به سطوح بالای بیکاری خواهند شد. نظرات مشابهی توسط تران (۲۰۱۹) که با ایجاد تعادل در حفاظت از محیط زیست، مالیات کربن و سود شرکت، مدلی را برای حمایت از شرکت‌ها در تصمیم‌گیری در مورد سرمایه‌گذاری کربن زدایی ارائه داد، مطرح شدند. تران (۲۰۱۹) اذعان داشت که آگاهی یک شرکت در حال رشد در مورد حفاظت از محیط زیست و تغییر نرخ‌های مالیات بر تصمیم سرمایه‌گذاری شرکت تأثیرگذار است. با این حال، شرکتی که آماده است از بودجه سرمایه‌گذاری بیشتری صرف کند، احتمالاً سود بیشتری ایجاد می‌کند. با این حال، دولت نیز مطمئن است که مالیات کربن نه تنها از محیط زیست محافظت می‌کند بلکه منجر به رشد اقتصادی نیز می‌شود. رنگس و همکاران، (۲۰۲۰) اذعان داشتند که یارانه عرضه محور از نوآوری سبز، و با درآمد حاصل از مالیات کربن منجر به کاهش قابل توجه انتشار کربن بدون تأثیر منفی بر اشتغال می‌شود. برعکس،

یارانه‌های اجرای فن‌آوری‌های سبزتر حاصل از طرف تقاضا و تأمین شده به روشی مشابه، هیچ کاهش یا کاهش قابل ملاحظه‌ای در انتشار کربن نداشتند و منجر به نرخ بیکاری بالاتری شد (رنگس و همکاران، ۲۰۲۰). بر اساس یافته‌های فوق، دولت‌هایی که می‌خواهند نوآوری سبز را ترغیب کنند باید بر یارانه‌های طرف عرضه تمرکز کنند نه بر یارانه‌های طرف تقاضا. علاوه بر این، هریاتی و همکاران (۲۰۱۸) اذعان داشتند که هر منطقه در جهان می‌تواند به عنوان منبع درآمد بدون آسیب رساندن به افراد و محیط زیست مورد استفاده قرار گیرد. نویسندگان بر بهره‌برداری از فضای عمومی به عنوان کمپین رسانه‌ای یا تبلیغات تمرکز داشت. فضای بیرونی فعال از نظر مالیات، پتانسیلی برای درآمد دولت است که می‌تواند در بودجه سایر پروژه‌ها مانند طرح‌های سبز مورد استفاده قرار گیرد. همانند مالیات سبز، دولت می‌تواند از اعلان‌های مالیاتی و تبلیغات در فضاهای عمومی بهره‌مند شود.

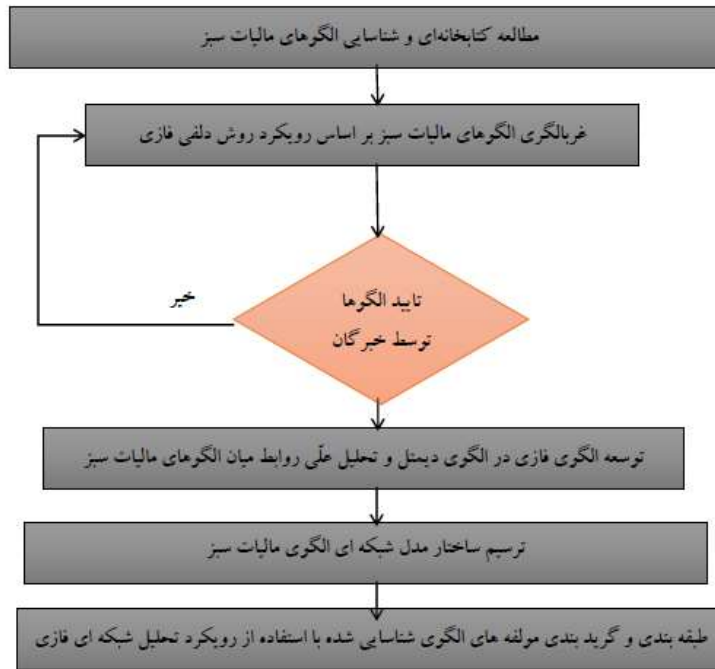
متدولوژی:

محقق در گام نخست با استفاده از رویکرد تحلیل خبرگی با استفاده از روش دلفی فازی معیارها و الگوهای موثر بر روی مالیات سبز را شناسایی نموده و پس از غربالگری الگوهای اجرایی را معرفی خواهد نمود. در گام دوم با استفاده از تئوری علی روش دیمتل در محیط ارزیابی فازی (بدلیل دقت بالای رویکرد روش فازی این رویکرد در تحلیل‌ها استفاده شده است) به ارزیابی رواداشتی الگوهای اجرایی نسبت به یکدیگر اقدام خواهد شد. در نهایت الگوی اجرایی همبستگی ارائه می‌شود. الگوی تحلیل شبکه فازی که رویکردی جامع‌نگرانه به مساله محیط باز مالیات سبز می‌باشد الگوهای شناسایی شده را طبقه‌بندی و گردیدبندی خواهد نمود. جامعه آماری در این پژوهش، نخبگان و کارشناسان مرتبط با مالیات و مالیات سبز می‌باشند. نمونه‌های آماری پس از بررسی با استفاده از آزمون کوکران مشخص می‌گردند. از این رو این پژوهش مقطعی و در بازه زمانی ۱۳۹۸ الی ۱۳۹۹ در سیستم مالیاتی کشور ارزیابی و تحلیل خواهد شد.

انجام این تحقیق شامل مراحل زیر می‌باشد:

- گردآوری گزارشات و اسناد و مدارک، نشریات و کتب داخلی و خارجی مرتبط با موضوع.

- تنظیم و تکمیل پرسشنامه اولیه .
 - ارائه فرم های درخواست اطلاعات و آمار به ادارات و سازمان های مربوطه .
 - مراجعه به مراکز علمی و تحقیقاتی و دانشگاه ها جهت مذاکره و مصاحبه برای کسب اطلاعات و آمار های مورد نیاز.
 - تجزیه و تحلیل یافته ها .
 - نتیجه گیری پرسش نامه های تکمیل شده.
 - ارائه پیشنهادات امکان پذیر برای یافتن روش بهینه با توجه به یافته ها نتایج تحقیق.
- فلوچارت اجرایی پژوهش به شکل زیر می باشد:**

شکل ۱- فلوچارت اجرایی پژوهش

Figure 1. Flowchart of the implementation of the research

انواع مالیات زیست محیطی:

آژانس محیط زیست اروپا (۲۰۰۶) با توجه به اهداف آنها، مالیات- های زیست محیطی را به سه گروه تقسیم کرد. این گروه ها در جدول زیر نشان داده شده اند.

جدول ۱- سه گروه از مالیات های زیست محیطی

Table 1. Three groups of environmental taxes

هدف	نوع مالیات زیست محیطی
برای متحمل شدن هزینه های مربوط به تسهیلات محیطی از قبیل تصفیه آب (مالیات کاربر) بکار می روند و میتواند برای هزینه های مشابه زیست محیطی (مالیات های اختصاصی) استفاده شود.	مالیات های پوشش دادن هزینه ها
اینها برای اثرگذاری بر اقدامات مشتریان و روندها بکار می روند.	مالیات های تشویقی
اصولاً برای درآمدزایی بکار می روند.	مالیات های زیست محیطی مالیاتی

جدول زیر نشان می دهد که تاکنون کشورهای مختلف برای اجرای مالیات های سبز و مشوق های مالیات سبز چه اقداماتی انجام داده اند.

جدول ۳- طبقه بندی کشورها بر اساس اجرای سیاست مالیات سبز (منبع: KPMG: 2013)

Table 3. Classification of countries based on the implementation of green tax policy (source: KPMG: 2013)

OVERALL RANKING		TAX INCENTIVES ONLY		TAX PENALTIES ONLY	
US	1	US	1	France	1
Japan	2	South Korea	2	Japan	2
UK	3	China	3	UK	3
France	4	India	4	Finland	4
South Korea	5	UK	5	China	5
China	6	Canada	6	Ireland	6
Ireland	7	Netherlands	6	Spain	
Netherlands	8	Japan	8	Australia	9
Belgium	9	Ireland	9	Netherlands	
India	10	Belgium	10	South Korea	
Spain	11	Singapore	11	South Africa	
Canada		Brazil	12	Belgium	
South Africa	13	South Africa		12	Germany
Singapore	14	Argentina	14	US	14
Finland	15	Spain	15	Singapore	15
Germany		France	16	Canada	16
Australia	17	Germany	17	Russia	17
Brazil	18	Mexico	18	India	
Argentina	19	Australia	19	Argentina	19
Mexico	20	Russia	20	Brazil	
Russia	21	Finland	21	Mexico	

توسعه پایدار:

شیوه مدون و به صورت کمی برای اندازه گیری و مقایسه وجود داشته باشد (۱۵). امروزه توسعه پایدار (SD) به عنوان یکی از مباحث اصلی اقتصاد مطرح شده است و طیف گسترده ای از سازمان های غیردولتی و دولتی آن را به عنوان پارادایم جدیدی از توسعه پذیرفته اند. به طور کلی توسعه پایدار ملاحظات اکولوژیکی

توسعه ای است که نیاز حال حاضر را برآورده می کند، بدون آنکه توانایی نسل های آتی را در تامین نیازهایشان به خطر بیندازد (۱۴). امروزه دستیابی به رشد و توسعه پایدار از مباحث عمده کشورها، به ویژه کشورهای در حال توسعه می باشد اما برای سیاست گذاری و برنامه ریزی به منظور رسیدن به توسعه پایدار، باید

از این هزینه در جهت کاهش آلودگی‌ها منافع زیادی را به دنبال داشته باشد. این مالیات‌ها علاوه بر تامین مالی دولت از مسیر سالم موجب حفظ بستر لازم برای توسعه بالنده کشور می‌شود با استفاده از چنین مالیات‌هایی به جای مالیات بر حقوق و دستمزد می‌توان بیکاری را کاهش داده و نیز با معافیت بخشی از مالیات‌های وضع شده دیگر بر شرکت‌هایی که از وضع مالیات زیست محیطی بیشتر متضرر شده‌اند از بخش صنعت حمایت نمود. امروزه تعارض بین اقتصاد و محیط زیست، به یکی از اساسی‌ترین مباحث فکری دنیا تبدیل شده است. اقتصاددانان همواره از رشد تولید، مصرف و مبادله مواد غذایی و خدمات که در چند دهه اخیر زبان‌های عظیمی بر جنگل‌ها، اقیانوس‌ها، رودخانه‌ها و اتمسفر زمین وارد نموده است، سخن می‌گویند جمهوری اسلامی ایران نیز در سال ۱۹۹۴ نسبت به پذیرش ارزیابی اثرات زیست محیطی در چارچوب مصوبه قانونی خود اقدام نموده است. یافته‌ها نشان می‌دهد که اعمال این نوع مالیات‌ها می‌تواند میزان آلاینده‌های هوا را به طور چشمگیری کاهش دهند و تاثیر مثبت بر شاخص عملکرد زیست محیطی داشته باشد. مالیات‌های زیست محیطی از آنجاکه موجب می‌شوند محیط زیست دیگر یک کالای رایگان نبوده و آلوده نمودن آن برای آلوده کننده و نفع برنده از این آلودگی هزینه داشته باشد تا حد زیادی به کنترل آلودگی کمک می‌نماید (منفعت اول)؛ همچنین با بالا بردن و سپس جایگزین کردن این مالیات‌ها بجای مالیات‌های مرسوم در بخش‌های تولیدی (مانند نیروی کار)، کارایی بازار تولید را بالا ببرند (منفعت دوم). این مطالعه با استفاده از روش تحلیلی و کتابخانه‌ای نشان می‌دهد مالیات به عنوان یکی از ابزارهای سیاست مالی، در رشد و توسعه پایدار و تامین عدالت اجتماعی نقش مهمی ایفا می‌کند، همچنین ایران می‌تواند با طراحی و اجرای مالیات سبز (مالیات‌های زیست محیطی) به عنوان یکی از پایه‌های مالیاتی رایج در کشورهای منطقه، سهم درآمدهای مالیاتی خود را افزایش و تاثیر مثبتی در کیفیت محیط زیست بر جای بگذارد. مالیات‌ها علاوه بر وظیفه تامین مالی دولت از جنبه‌های دیگری نیز دارای اهمیت می‌باشند: زیرا مالیات‌ها یکی از ابزارهای اقتصادی دولت، جهت دخالت در بازار در مواقع لزوم و وسیله‌ای برای تامین مالی دولت، جهت نیل به دیگر اهداف مورد

را به عنوان اصل فعالیت های اقتصادی در نظر می‌گیرد. در واقع، توسعه پایدار بر پایه هشیاری انسان نسبت به منابع طبیعی کره ی زمین استوار است و ائتلاف منابع وبی توجهی به نسل های آینده است (۱۶). به عبارت دیگر، استفاده از منابع تجدید پذیر و رعایت کارایی در مصرف منابع تجدید ناپذیر از بنیادهای اصلی توسعه پایدار هستند که باعث کاهش مصرف و باقی گذاشتن مقدار بیشتری از منابع برای نسل‌های آتی و آلودگی و ضایعات کمتر است. جریان اصلی تفکر توسعه کنونی شامل نقاط ضعف قابل توجهی است که شامل درک ناقص از مشکلات فقر و تخریب محیط زیست، و سردرگمی در مورد نقش رشد اقتصادی و در مورد مفاهیم پایداری و مشارکت است (۱۷).

با توجه به ضرورت ارزیابی پژوهش‌های صورت پذیرفته در مبحث مالیات سبز، اکثر پژوهش‌ها به راهبردهای اثر گذار بر روی سیاست‌گذاری دولت‌ها بر مالیات سبز در کاهش آلودگی محیط زیست اشاره شده است. از طرفی دیگر پژوهش‌ها بر انطباق صنایع با مالیات سبز پرداختند که چه میزان این سیاست‌گذاری در کاهش آلودگی موثر می‌باشد. هدف اصلی این تحقیق بررسی فرآیند طبقه بندی ابزار های زیست محیطی، مالیات سبز در راستای رسیدن به توسعه پایدار می‌باشد (۱۸). به لحاظ کارایی، مالیات‌های زیست محیطی به ترتیب مالیات پیگو، مالیات‌های غیر مستقیم زیست محیطی و مقررات زیست محیطی در سایر مالیات‌ها رتبه‌بندی می‌شوند. اما در عمل برای دستیابی به اهداف زیست محیطی، مقررات مربوط به محیط زیست در مالیات‌های مختلف بیش از مالیات‌های غیرمستقیم زیست محیطی و مالیات پیگو مورد استفاده قرار می‌گیرند (۱۹).

بحث و نتیجه گیری

مالیات زیست محیطی مالیات سبز که بر انواع آلودگی‌های زیست محیطی اعمال می‌شود به دلیل کاهش هزینه‌های ناشی از آلودگی‌ها باعث افزایش شاخص‌های سلامت بشر و رفاه عمومی می‌شود. مطالعه انجام شده نشان داد که استفاده از چنین مالیات‌هایی به عنوان ابزار سیاست مالی در جهت کاهش و کنترل آلودگی‌های زیست محیطی می‌تواند از یک سو با اخذ هزینه پیامد منفی خارجی ایجاد شده را کاهش دهد و از طرف دیگر با استفاده

هزینه‌های محیط زیستی و ایجاد ساز و کار مناسب برای ترویج اقتصاد سبز از دیگر راهکارها در این حوزه است.

References

1. Bilali, Hamid; Qasim Khaledian and Ahmad Sam Deliri, 2017, Determining the optimal green tax rate on greenhouse gas emissions in dairy farms in Hamedan province, Quarterly Journal of Agricultural Economics and Development. (In Persian)
2. Porhashmi, Seyyed Abbas; Yusef Hojjat and Elahapourkarimi, 2017, a review of international documents and aspects of realizing the green economy by presenting the general frameworks of green tax, International Conference on Society and Environment, Tehran, University of Tehran. (In Persian)
3. Jabari, Amir and Ghazal Firouzeh, 2016, Review of green tax and double benefit in Iranian economy, World National Scientific Research Conference in Management, Accounting, Law and Social Sciences, Shiraz, Islamic Azad University Zarghan Branch - Shushtar University of Applied Sciences. (In Persian)
4. Khanzadi, Azad and Shiva Qadri, 2017, Investigating the effects of green tax policy implementation on pollutant emissions with an emphasis on the development of renewable energy in the provinces of the western region, Kermanshah National Sustainable Development Conference, Kermanshah, Razi University. (In Persian)
5. Khanzadi, Azad; Mohammad Sharif Karimi and Jaloh Sifouri, 2018, Green Tax, Emission of Pollutants and Development of Renewable Energy, 14th Conference on New Researches in

توجه جوامع بشری می‌باشند. به طور کلی همه‌ی دولت‌ها با هر ساختار سیاسی دارای سه هدف اصلی ثبات اقتصادی، توزیع عادلانه درآمد و تخصیص بهینه منابع هستند. یکی از متداول‌ترین نوع این سیاست‌ها که موجب بروز کمترین عدم کارایی در یک اقتصاد می‌گردد، اخذ مالیات زیست محیطی می‌باشد. همچنین یکدیگر از راهکارهای کنترل آلودگی، جایگزینی مصرف انرژی‌های فسیلی با انرژی‌های تجدیدپذیر می‌باشد. مالیات‌ها از یکسو با توجه به اصابت مالیاتی بر شرایط توزیعی جامعه تاثیرگذار هستند و از سوی دیگر، با جابه‌جایی منابع از بازاری به بازار دیگر آثار تخصیصی به همراه دارند. از این رو، متخصصان اقتصاد همواره در پی شناسایی پایه‌هایی از مالیات هستند که کمترین عدم کارایی را به جامعه تحمیل کند. در میان انواع مالیات‌ها، تنها پایه مالیاتی که چنین ویژگی دارد مالیات‌های زیست محیطی است. این پایه مالیاتی که بر انواع آلودگی‌های محیط زیستی اعمال می‌شود نه تنها کارایی را خدشه‌دار نمی‌کند، بلکه به دلیل کاهش هزینه‌های ناشی از آلودگی فایده اجتماعی را نیز افزایش می‌دهد و به این نوع مالیات اصطلاحاً مالیات سبز نامیده می‌شود. با توجه به ضرورت شفاف‌سازی در اقتصاد ملی با توجه به مبانی اقتصاد مقاومتی (بند ۲۳ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی) لازم است مالیات‌های زیست محیطی به عنوان هزینه‌های اقتصادی، درونی گردند. اقتصاد سبز الگویی است که به افزایش رفاه انسان و برابری اجتماعی منجر می‌شود و خطرات زیست محیطی و کمبودهای اکولوژیک را به طور چشمگیری کاهش می‌دهد، به طوری که در این اقتصاد، سازگاری با اقلیم، افزایش بهره‌وری، حفظ منابع و اکوسیستم‌ها دنبال می‌شود. برای جلوگیری از نابودی محیط زیست، همه‌ی انسان‌ها باید این واقعیت مهم را دریابند که پیشرفت و توسعه باید روندی پایدار داشته باشد و از ثمرات آن نه تنها نسل‌های حاضر بلکه نسل‌های آینده نیز بهره‌مند شوند. استفاده از ظرفیت‌های بین‌المللی با توجه به معاهدات محیط زیستی و واردات فناوری‌های نوین در حوزه انرژی، توجه به ظرفیت زیستی کشور، آموزش و فرهنگ‌سازی در زمینه اقتصاد مقاومتی و محیط زیست، اجرا و به کارگیری فناوری‌های نوین و فناوری‌های سبز، تصویب قانون مالیات سبز به منظور حفاظت از منابع طبیعی و کاهش آلودگی‌ها، وارد کردن هزینه‌های محیط زیستی در حساب‌های ملی به منظور شفاف‌سازی

- Conference, Lahijan, Pishgaman Sanseh Uloom Co. (In Persian)
11. Fan, X., Li, X., & Yin, J. (2019). Impact of environmental tax on green development: A nonlinear dynamical system analysis. *PloS one*, 14(9).
 12. Feng, C. C., Chang, K. F., Lin, J. X., & Lin, S. M. (2020). The Distributional Effect of A Carbon Tax on Income in Taiwan. *Sustainability*, 12(4), 1530.
 13. Karydas, C., & Zhang, L. (2019). Green tax reform, endoge
 14. nous innovation and the growth dividend. *Journal of Environmental Economics and Management*, 97, 158-181.
 15. Labandeira, X., Labeaga, J. M., & López-Otero, X. (2019). New Green Tax Reforms: Ex-Ante Assessments for Spain. *Sustainability*, 11(20), 5640.
 16. Labeaga, J. M., & Labandeira, X. (2020). Economics of Environmental Taxes and Green Tax Reforms.
 17. Maxim, M., & Zander, K. (2019). Can a green tax reform entail employment double dividend in European and non-European countries? A survey of the empirical evidence. *International Journal of Energy Economics and Policy*, 9(3), 218-228.
 18. Silva, S., Soares, I., & Pinho, C. (2020). Green tax reforms with promotion of renewable energy sources and carbon capture and sequestration: Comparison of different alternatives. *Energy Reports*, 6, 620-625.
 19. Tsai, W. H., & Jhong, S. Y. (2019). Production decision model with carbon tax for the knitted footwear industry under activity-based costing. *Journal of cleaner production*, 207, 1150-1162.
 6. Rahimi Babroii, Mohammad Reza, 2016, the effect of green tax in reducing environmental risks, the 5th International Congress on Civil Engineering, Architecture and Urban Development, Tehran, Conference Permanent Secretariat. (In Persian)
 7. Sarhady Nasab, Samaneh and Mohsen Sarhady Nasab, 2017, Sustainable development and environment with an emphasis on resilience economy strategy, 4th international conference on environmental engineering with a focus on sustainable development, Tehran, Center for Sustainable Development Solutions - Mehr Arvand Institute of Higher Education. (In Persian)
 8. Majdi, Alireza and Fatemeh Salmanzadeh, 2017, Compensation for environmental damages and its relationship with green tax, International Conference on Society and Environment, Tehran University. (In Persian)
 9. Moslemzadeh, Shadman, 2017, green tax and the path of economic development, the fifth national conference on applied research in management and accounting, Tehran, Iran Management Association. (In Persian)
 10. Yazdan Panah, Amir Hossein; Ali Akbar Akbari and Marzieh Mozafari, 2016, investigation of the optimal production level of normal and green goods compared to the incentive tax rate, *International Green Supply Chain Science and Technology*, in electronic form, Alam Mohoran Asman Company. (In Persian)